

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL PENTRU STUDIUL TOTALITARISMULUI

XX
INST
20 de ani de activitate
1993 - 2013

FENOMENUL TOTALITAR
realități istorice și abordări istoriografice

INSTITUTUL NAȚIONAL PENTRU STUDIUL TOTALITARISMULUI -
20 DE ANI DE ACTIVITATE (1993 - 2013)
FENOMENUL TOTALITAR:
REALITĂȚI ISTORICE ȘI ABORDĂRI ISTORIOGRAFICE

COLECȚIA DEZBATERI

INSTITUTUL NAȚIONAL PENTRU STUDIUL TOTALITARISMULUI

Str. Arh. Grigore Cerchez Nr. 16 Sector 1 București 011876

Telefon: 021-230 6992; Fax: 021-230 7682

www.totalitarism.ro; www.inst-idst.ro

www.arhiveletotalitarismului.blogspot.com

E-mail: inst.academia@gmail.com

Lucrarea se va cita: Corneliu Beldiman (coord.), *Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului – 20 de ani de activitate (1993-2013). Fenomenul totalitar: realități istorice și abordări istoriografice. Conferința internațională aniversară a INST, București, 26-27 septembrie 2013*, Colecția „Dezbateri”, INST, București, 2015; ISBN 978-973-7861-82-5

CORNELIU BELDIMAN
(coord.)

**INSTITUTUL NAȚIONAL PENTRU STUDIUL TOTALITARISMULUI -
20 DE ANI DE ACTIVITATE (1993 - 2013)
FENOMENUL TOTALITAR:
REALITĂȚI ISTORICE ȘI ABORDĂRI ISTORIOGRAFICE**

**Conferința internațională aniversară a INST,
București, 26-27 septembrie 2013**

**INSTITUTUL NAȚIONAL PENTRU STUDIUL
TOTALITARISMULUI
București
2015**

Coordonator colecție:	Octavian Roske
Redactor:	Corneliu Beldiman
Machetare computerizată:	Corneliu Beldiman
Coperta:	Corneliu Beldiman
Fotografii:	Victor Roncea, Olivian Breda, Corneliu Beldiman
Selecție fotografii:	Corneliu Beldiman, Radu Ciuceanu, Octavian Roske
Lista participanților și a autorilor, lista abrevierilor, lista figurilor:	Corneliu Beldiman
Indice de persoane și de locuri:	Corneliu Beldiman
Tipar executat la:	Nedea Print S.R.L. București

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului - 20 de ani de
activitate : (1993-2013) : fenomenul totalitar : realități istorice și
abordări istoriografice : conferința internațională aniversară a INST,
București, 26-27 septembrie 2013 / coord.: Corneliu Beldiman.

București : Editura Institutul Național pentru Studiul
Totalitarismului, 2015

ISBN 978-973-7861-82-5

I. Beldiman, Corneliu (coord.)

321.64

© INSTITUTUL NAȚIONAL PENTRU STUDIUL TOTALITARISMULUI, 2015
Toate drepturile asupra prezentei ediții sunt rezervate I.N.S.T. Reproducerea
integrală sau parțială a textului și ilustrației fără acordul I.N.S.T. este interzisă
și se pedepsește conform legii. Distribuirea în străinătate fără acordul I.N.S.T.
este interzisă.

ISBN 978-973-7861-82-5

CUPRINS

I.N.S.T. 20	8
INSTITUTUL NAȚIONAL PENTRU STUDIUL TOTALITARISMULUI – 20 DE ANI DE EXISTENȚĂ • RADU CIUCEANU, OCTAVIAN ROSKE, DAN CĂTĂNUȘ ET ALII.....	9
<i>Preambul.....</i>	<i>9</i>
<i>Apariții editoriale (1994-2012) .....</i>	<i>10</i>
<i>Revista „Arhivele Totalitarismului” .....</i>	<i>11</i>
<i>Conferințele I.N.S.T. ....</i>	<i>12</i>
<i>Centrul de Studii Ruse și Sovietice „Florin Constantiniu” .....</i>	<i>19</i>
<i>Biblioteca I.N.S.T. ....</i>	<i>22</i>
<i>Fototeca .....</i>	<i>23</i>
<i>Lista partenerilor instituționali ai I.N.S.T. ....</i>	<i>24</i>
<i>Colectivul I.N.S.T. ....</i>	<i>27</i>
PROGRAMUL SESIUNII ANIVERSARE DIN AULA ACADEMIEI ROMÂNE ȘI AL CONFERIȚEI I.N.S.T. 20	28
DIPLOME ȘI MEDALII JUBILIARE ACORDATE DE INSTITUTUL NAȚIONAL PENTRU STUDIUL TOTALITARISMULUI	33
SESIUNEA ANIVERSARĂ DIN AULA ACADEMIEI ROMÂNE	40
TOTALITARISMUL – REALITATE ISTORICĂ • ACAD. IONEL HAIDUC.....	41
SUFERINȚE ADÂNCI ȘI MULTE, PUSE ÎN LUMINĂ	
• PREAFERICITUL PĂRINTE PATRIARH DANIEL	43
LIBERTATEA ÎNCHISORILOR ȘI ÎNCHISOAREA LIBERTĂȚILOR	
• † TEOFAN, MITROPOLITUL MOLDOVEI ȘI BUCOVINEI	45
O RECONSTITUIRE REALĂ A ISTORIEI TOTALITARISMULUI	
• ACAD. IOAN ROBU, ARHIEPISCOP MITROPOLIT DE BUCUREȘTI.....	48
INSTITUTUL NAȚIONAL PENTRU STUDIUL TOTALITARISMULUI – DUPĂ 20 DE ANI	
• NICOLAE VĂCĂROIU	51

INSTITUTUL NAȚIONAL PENTRU STUDIUL TOTALITARISMULUI – DOUĂ DECENII DE LA ÎNFIINȚARE ● ACAD. ALEXANDRU VULPE.....	54
UN INSTITUT PERFORMANT ȘI UN DIRECTOR PE MĂSURĂ	
● ACAD. RĂZVAN THEODORESCU.....	58
20 DE ANI DE LA CREAREA INSTITUTULUI NAȚIONAL PENTRU STUDIUL TOTALITARISMULUI. UN BILANȚ EDITORIAL ● OCTAVIAN ROSKE.....	61
INSTITUTUL NAȚIONAL PENTRU STUDIUL TOTALITARISMULUI: DE VEGHE LA POARTA ISTORIEI ● RADU CIUCEANU	66
CONFERINȚA INTERNAȚIONALĂ LA SEDIUL I.N.S.T.	70
PROCESUL „ANTIFASCIȘTILOR” DE LA CRAIOVA (5 IUNIE – 7 IULIE 1936)	
● DUMITRU LĂCĂTUȘU	71
UN OBIECTIV MAJOR AL TOTALITARISMULUI COMUNIST: NEUTRALIZAREA FOȘTILOR FUNCȚIONARI DIN SERVICIILE DE INFORMAȚII ● ALIN SPĂNU	115
MECANISME REPRESIVE ÎN FACULTATEA DE ARHITECTURĂ DIN BUCUREȘTI (1944-1964) ● VLAD MITRIC-CIUPE	124
URMĂRILE DEMASCĂRILOR DE LA PITEȘTI. STUDIU DE CAZ: EMIL CĂPRARU	
● FLORI BĂLĂNESCU	146
NICOLAE LUBOMIROV: EROU SAU CRIMINAL DE RĂZBOI? ● ION RIȘNOVEANU	165
FOAMETEA DIN U.R.S.S. ÎN ANII 1946-1947: ÎNTRE STAREA DE FAPT ȘI COORDONATELE ISTORIOGRAFIEI POST-SOVIETICE ● ION ȘIȘCANU, DANIELA ȘIȘCANU	177
„DEZGHEȚUL” LUI NIKITA HRUȘCIOV ȘI UNELE ASPECTE ALE PROBLEMEI BASARABIEI	
● GHEORGHE COJOCARU.....	187
TURISMUL ȘI MITUL „PRIETENIEI FRĂȚEȘTI” DINTRE R.S.S.M. ȘI R.S.R. (MIJLOCUL ANILOR '60 – ÎNCEPUTUL ANILOR '80 AI SEC. AL XX-LEA) ● ELENA NEGRU	200
HRUȘCIOV ȘI TITO: O DISCUȚIE ÎNDELUNGATĂ DESPRE ROMÂNIA (LENINGRAD, IUNIE 1964) ● ALEKSANDR STYKALIN	217
POZIȚIA S.U.A. FAȚĂ DE INSTAURAREA TOTALITARISMULUI COMUNIST ÎN ROMÂNIA POSTBELICĂ. NUANȚĂRI ȘI CLARIFICĂRI CONCEPTUALE ● LUCIAN BOGDAN	247
ROMÂNIA ȘI PROBLEMA EMIGRAȚIEI ÎN DISCUȚIILE DE LA WASHINGTON DINTRE NICOLAE CEAUȘESCU ȘI ORGANIZAȚIILE EVREIEȘTI AMERICANE (11 IUNIE 1975)	
● CONSTANTIN MORARU	256
REVOLUȚIA DIN DECEMBRIE 1989 REFLECTATĂ ÎN PRESA SOVIETICĂ	
● ANNA S. GLADÎȘEVA.....	265
CELE PATRU VÂRSTE NEDEMOCRATICE ALE ROMÂNIEI ÎN SECOLUL AL XX-LEA	
● ACAD. RĂZVAN THEODORESCU.....	279
EXILUL ȘI DIASPORA ● DINU ZAMFIRESCU	282

IMAGINEA COMUNISMULUI ROMÂNESC ȘI A REZISTENȚEI ANTICOMUNISTE ÎN ISTORIOGRAFIA POSTDECEMBRISTĂ. CÂTEVA CONSIDERAȚII • CONSTANTIN HLIHOR	289
REGIMURILE TOTALITARE ÎN MANUALELE DE ISTORIE PENTRU CICLUL LICEAL SUPERIOR. STUDIU DE CAZ: REGIMUL COMUNIST DIN ROMÂNIA • CORNELIU BELDIMAN, DIANA-MARIA SZTANCS	303
PREDAREA ISTORIEI ÎN ROMÂNIA POSTCOMUNISTĂ • EMILIAN COLCERU-MIHUL	317
MEMORIA VICTIMELOR REGIMULUI COMUNIST REFLECTATĂ ÎN PROCESUL LEGISLATIV • FELICIAN DUICĂ	330
„ULTIMUL SERVICIU ÎNCHINAT PARTIDULUI”. MĂRTURISIRILE DIN PROCESELE- SPECTACOL DE LA MOSCOVA ȘI DIN DEMOCRAȚIILE POPULARE • ALINA ILINCA, LIVIU-MARIUS BEJENARU	351
CULTURA ÎN REZISTENȚA POLONEZĂ ÎMPOTRIVA SISTEMULUI TOTALITAR COMUNIST DIN PERIOADA „SOLIDARITĂȚII” • ION CONSTANTIN	368
LISTA PARTICIPANȚILOR INCLUȘI ÎN PROGRAMUL MANIFESTĂRILOR ANIVERSARE I.N.S.T. 20 ȘI A AUTORILOR ARTICOLELOR DIN VOLUM	375
LISTA ABREVIERILOR	378
LISTA FIGURILOR	385
INDICE DE PERSOANE ȘI DE LOCURI	387
FIGURI	415

Au trecut ani mulți... 20, de când, într-o amiază de Prier, un ministru prim a semnat, grăbit și inspirat, o hotărâre de guvern care dădea viață unui institut care se voia național și care urma să trudească în studiul manifestărilor, nu demult părăsite, ale unui totalitarism cu rădăcini încă de pe vremea veacului trecut.

Proiectul nostru trecuse *con brio* prin Biroul Prezidiului Academiei, iar președintele de atunci, Mihai Corneliu Drăgănescu, îl aprobase cu entuziasm.

Dialogul cu prim-ministrul Nicolae Văcăroiu a fost de-a dreptul surprinzător și nu s-a întins mai mult de 8-10 minute. Evantaiul a fost desfăcut și analizat punct cu punct: obiective, corp de cercetare într-un număr suficient pentru pornire și dezvoltare, finanțare și, nu în ultimul rând, locație; toate într-o cadență de metronom. La sfârșit m-a încurajat din priviri și prin câteva cuvinte: „Veți avea parte de gânduri și cuvinte bune, dar și de ostilități. Să le mulțumiți și unora, și altora pentru ele!”.

Au trecut două-trei zile și, în „Monitorul Oficial”, am citit, emoționați, Decretul nr. 150/1993.

Omagiu ctitorilor zămisliitori de istorie!

Radu Ciuceanu

www.totalitarism.ro
www.inst-idst.ro

ISBN 978-973-7861-82-5